

**GENÇLER İŞSİZ
ÜNİVERSİTELİLER BOŞTA
KADINLAR EVDE**

DiSKAR

İŞSİZLİK ve İSTİHDAM RAPORU - ARALIK 2017

DİSKAR

TÜRKİYE DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU ARAŞTIRMA DAİRESİ

15 Aralık 2017, İstanbul

GENÇ, KADIN ve ÜNİVERSİTE MEZUNU İŞSİZLİĞİNDE VAHİM TABLO!

GENİŞ TANIMLI İŞSİZLİK YÜZDE 17,2!

GENİŞ TANIMLI İŞSİZ SAYISI 5 MİLYON 900 BİN!

GENÇ İŞSİZLİĞİ YÜZDE 20'YE YÜKSELDİ

GENÇ KADIN İŞSİZLİĞİ YÜZDE 26,7

NE EĞİTİMDE NE İSTİHDAM OLANLAR YÜZDE 26

EN ÇOK İŞ GÜVENLİĞİ, SOSYAL HİZMET VE GAZETECİLİK MEZUNLARI İŞSİZ

Özet

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Dairesi (DİSK-AR) Türkiye İstatistik Kurumu TÜİK'in 15 Aralık 2017 günü açıkladığı Eylül 2017 dönemi Hanehalkı İşgücü Araştırması değerlendirdi. DİSK-AR'ın işsizlik ve istihdama ilişkin değerlendirmeleri aşağıda yer almaktadır.

- TÜİK verilerine göre dar tanımlı ve mevsimsel etkilerden arındırılmış işsizlik oranı yüzde 10,7 olarak gerçekleşti. Mevsimsel etkilerden arındırılmış işsiz sayısı ise 3 milyon 410 bin olarak gerçekleşti.
- Geniş tanımlı işsiz sayısı 5,9 milyon, geniş tanımlı işsizlik oranı ise yüzde 17,2 olarak gerçekleşti.
- Genç işsizlik oranı yüzde 20'ye yükseldi.
- Kadın işsizliği yüzde 14,9, genç kadın işsizlik oranı yüzde 26,7 olarak gerçekleşti.
- Yüksek öğrenim işsizliği geçen yılın aynı döneminde göre 2 puan yükselerek yüzde 13,9 olarak gerçekleşti.
- Ne istihdam ne de eğitimde olan gençlerin oranı (NEET) yüzde 26,1'e yükseldi.
- En çok iş güvenliği, sosyal hizmet ve gazetecilik mezunları işsiz.
-

GENİŞ TANIMLI İŞSİZLİK YÜZDE 17,2

TÜİK tarafından açıklanan dar tanımlı (standart) mevsimsel etkilerden arındırılmış işsizlik 10,7 olarak gerçekleşti. Mevsimsel etkilerden arındırılmış işsiz sayısı ise 3 milyon 410 bin oldu. Aralık 2017 döneminde genel/standart işsizlik oranı geçen yıla sınırlı bir düşüş kaydederken, genç ve kentsel kadın işsizliği ile üniversite mezunları arasında işsizlik artmaya devam ediyor.

Geniş tanımlı işsiz sayısı Eylül 2017’de 5 milyon 896 bin olarak gerçekleşti. İş aramayıp çalışmaya hazır olanların sayısı 1 milyon 444 bine yükseldi. Çalışmaya hazır olan ama iş bulamayan grubu ifade eden bu sayının 1 milyon 4 bini ise kadın işsizler oluşturuyor. Eylül 2017 verilerine göre 609 bin işsiz ise iş bulma ümidini kaybetmiş durumda (Tablo 1).

Tablo 1: Geniş Tanımlı İşsizlik (Eylül 2017)

İşsiz Türü	2017
Dar tanımlı işsizler	3.419
Ümitsiz işsizler	609
İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar	1.444
Zamana bağlı eksik istihdam	356
Mevsimlik çalışanlar	68
Toplam	5.896

Kaynak: TÜİK Eylül 2017 Hanehalkı İşgücü Araştırmasından yararlanılarak DİSK-AR tarafından hazırlandı.

Yöntemsel Açıklama: Geniş Tanımlı İşsizlik

Bilindiği gibi TÜİK tarafından açıklanan dar tanımlı (standart) genel işsizlik oranı işgücü piyasalarındaki durumu bütün boyutlarıyla ortaya koyamıyor. Dar tanımlı/standart işsizlik hesaplarının taşıdığı kısıtlar ve sorunlar nedeniyle, işsizliğin gerçek boyutlarının anlaşılması için alternatif işsizlik verilerine ve diğer işsizlik türlerine bakmak gerekiyor (Tablo1)

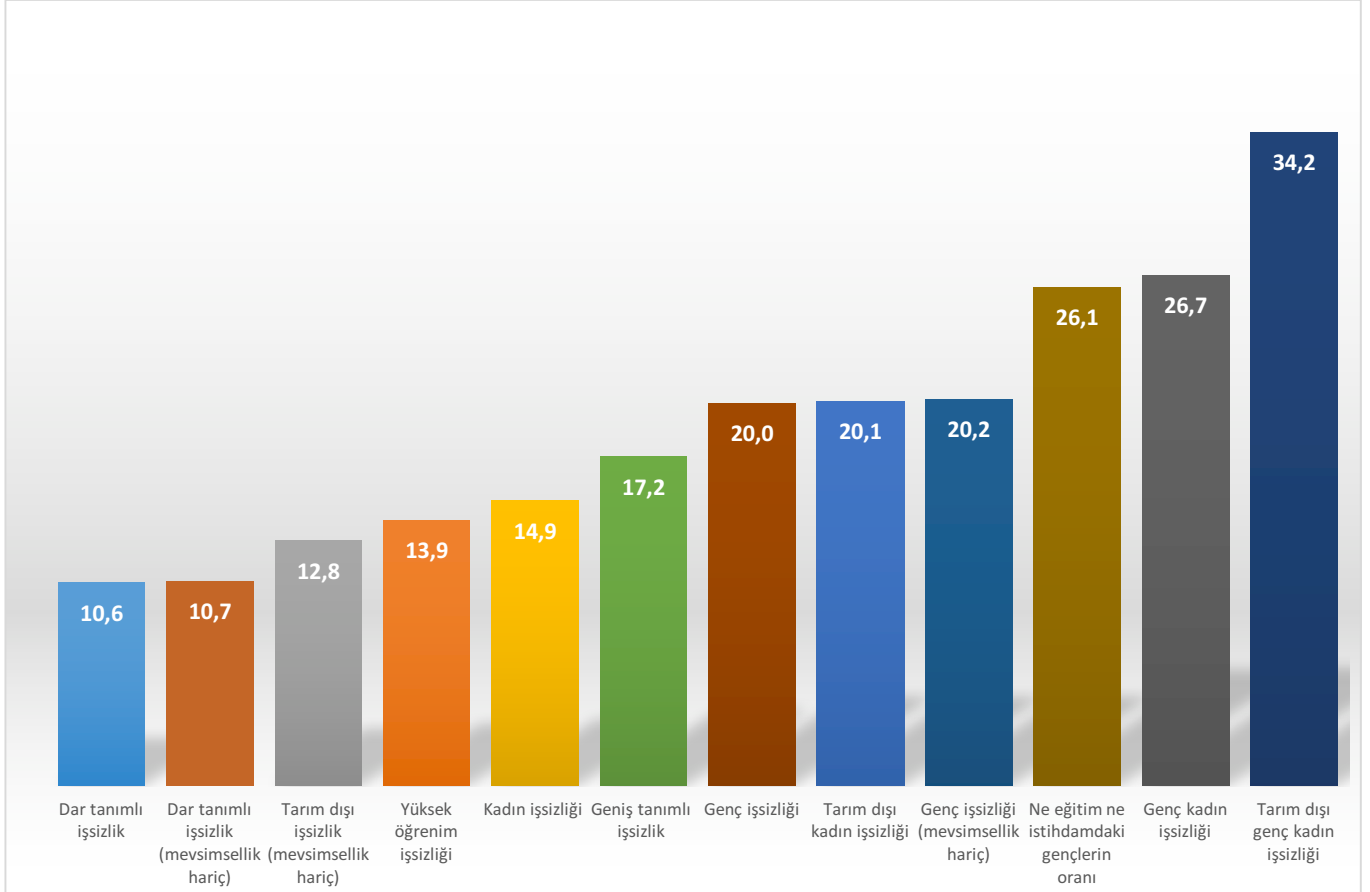
TÜİK tarafından kullanılan standart işsizlik tanımı referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve iki hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan 15 ve daha yukarı yaştaki kişiler işsiz kabul edilmektedir. Bu hesaplama yöntemi işsizliğin gerçek boyutlarının anlaşılmasını zorlaştırmaktadır.

Geniş tanımlı işsizlik hesaplaması klasik dar tanım kapsamında yer alan işsizler yanında, iş bulma ümidini kaybeden işsizleri, iş aramayan ancak çalışmaya hazır olan işsizleri, mevsimlik ve zamana bağlı eksik çalışanları kapsayan alternatif işsizlik tanımıdır. Çalışma ekonomisi literatüründe kullanımı giderek artan bir hesaplama yöntemidir.

GENÇ VE KADIN İŞSİZLİĞİ VAHİM BOYUTLARDA!

Dar tanımlı işsizlik oranı yüzde 10,6 olarak açıklanmasına rağmen diğer işsizlik türleri vahametini koruyor. Yüksek öğrenim işsizliği geçen yılın aynı döneminde göre 2 puan artarak yüzde 13,9'a yükseldi. Kadın işsizliği yüzde 14,9, tarım dışı kadın işsizliği 20,1, genç işsizliği 20, ne istihdam ne eğitimde olan gençlerin oranı yüzde 26,1, kentsel genç kadın işsizliği ise yüzde 34,2 olarak gerçekleşti (Grafik 1).

Grafik 1: Türlerine Göre İşsizlik (Eylül 2017)

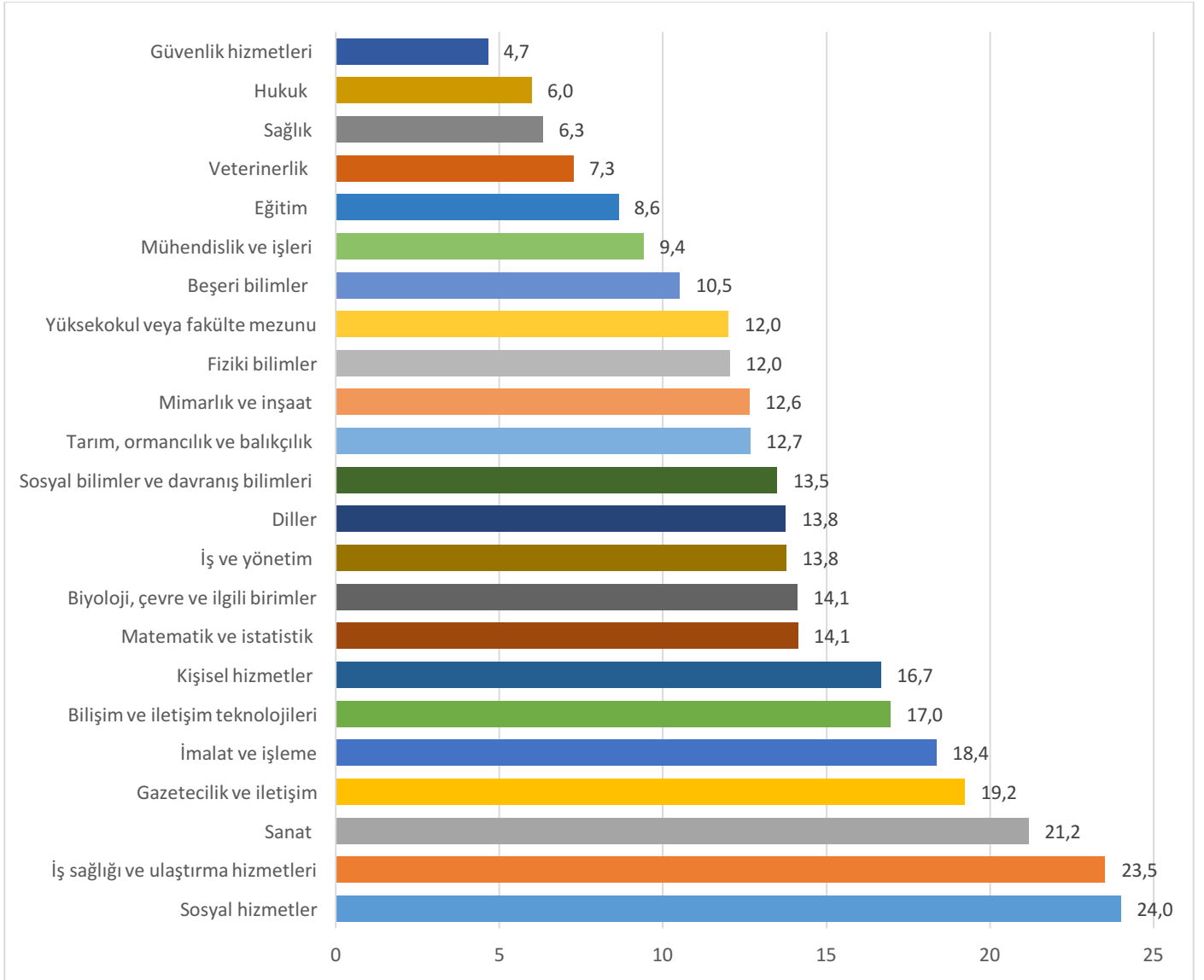

Kaynak: TÜİK Eylül 2017 Hanehalkı İşgücü Araştırmasından yararlanılarak DİSK-AR tarafından hazırlandı.

EN ÇOK İŞ GÜVENLİĞİ, SOSYAL HİZMET VE GAZETECİLİK MEZUNLARI İŞSİZ

TÜİK 2016 verilerine göre üniversite mezunları arasında işsizlik oranı ortalama yüzde 12 iken mezun olunan bölümlere göre işsizlik oranı büyük değişim gösteriyor. En çok sosyal hizmet, iş güvenliği ve gazetecilik bölümlerinden mezun olanlar iş bulmakta zorlanıyor. Sosyal hizmet bölümü mezunlarının yüzde 24'ü, iş güvenliği bölümü mezunlarının yüzde 23,5'u ve gazetecilik mezunlarının ise yüzde 19,2'si işsiz.

Grafik 2 Üniversite Mezunlarının Bölümlere Göre İşsizlik Durumu (2016)

Kaynak: TÜİK 2016

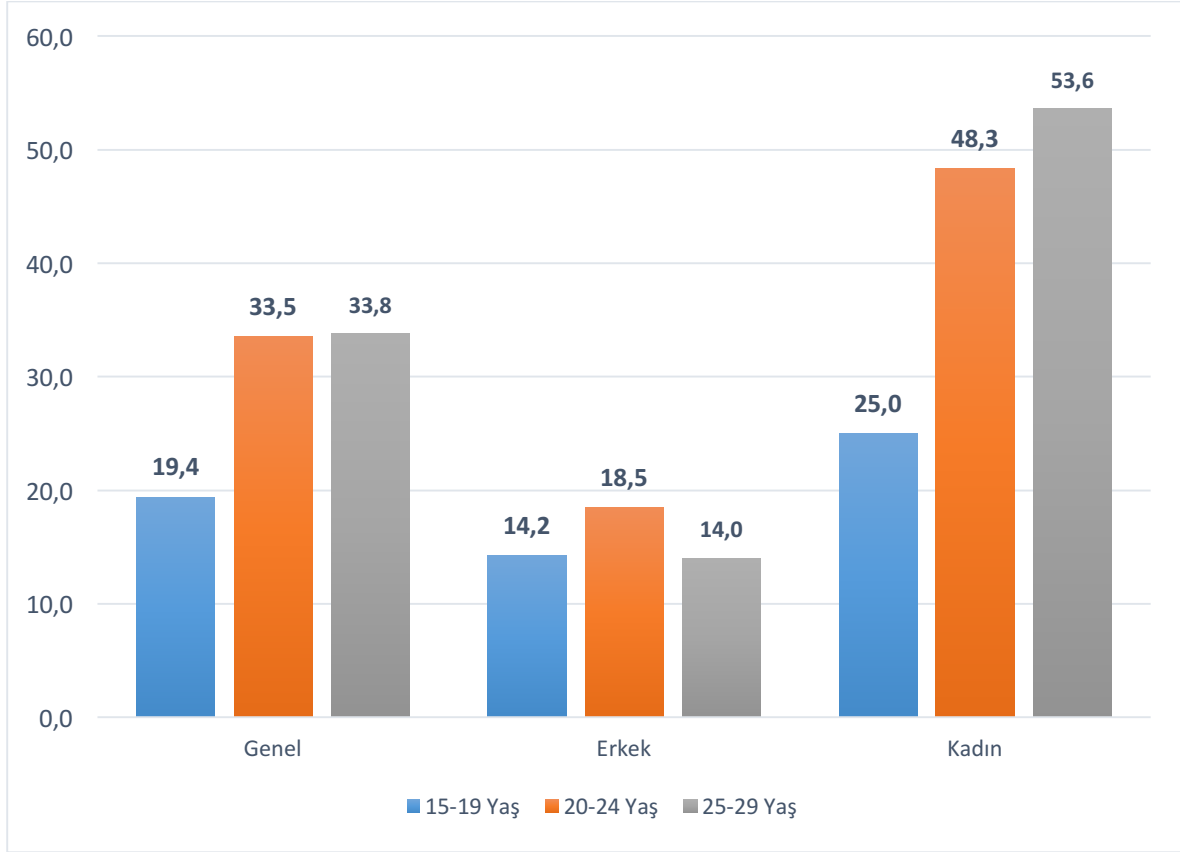
Üniversite mezunları arasında sağlık, hukuk ve güvenlik bölümlerinden mezun olanlar ise en düşük işsizlik oranı sahip. Güvenlikle ilgili bölümlerden mezun olanların sadece 4,7'si işsiz. Hukuk mezunlarının işsizlik oranı yüzde 6 iken, sağlıkla ilgili bölümlerden mezun olanlarda işsizlik oranı yüzde 6,3 olarak gerçekleşti (Grafik 2).

NE EĞİTİM NE İSTİDAMDA OLANLARIN ORANI TIRMANIYOR !

Ne eğitim ve istihdam içinde olmayanların (NEET, Not in Education, Employment, or Training) oranı giderek tırmanıyor. 15-29 yaş grubu için hesaplanan ve hiçbir şekilde eğitim, mesleki eğitim ve istihdam içinde yer almayanları ifade eden NEET kategorisi özellikle genç nüfusun durumunu göstermesi açısından büyük önem taşıyor. NEET 15-19 yaş grubunda yüze 19,4 iken, 25-29 yaş grubunda yüzde 33,8'e ulaşıyor. NEET kadınlar arasında çok daha

yüksek seyrediyor. 15-19 yaş arası kadınlarda NEET yüzde 25 iken 25-29 yaş grubundaki kadınlarda NEET yüzde 53,6'ya yükselmiş durumda(Grafik 3).

Grafik 3: Ne Eğitimde Ne İstihdamda Olanların Yaş ve Cinsiyete Göre Dağılımı (Eylül 2017)

Değerlendirme ve öneriler

TÜİK'in Eylül 2017 dönemi Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçları özellikle genç, kadın ve üniversite mezunları arasında işsizliğin vahim durumunu sürdürdüğünü ve hatta bu kategorilerde işsizliğin tırmandığını gösteriyor.

İşsizliğin azaltılması ve istihdamda kalıcı ve güvenceli artış sağlanması için önerilerimiz:

- İş başında eğitim adı altında çırak, stajyer, kursiyerlerin ve bursiyerlerin ucuz işgücü deposu olarak kullanılması uygulamasına son verilmelidir.
- "Herkesin çalışması için, herkesin daha az çalışması" ilkesi doğrultusunda haftalık çalışma süresi gelir kaybı olmaksızın 37,5 saate, fazla mesailer için uygulanan yıllık 270 saat sınırı, 90 saate düşürülmelidir.
- Uluslararası çalışma normları doğrultusunda herkese en az bir ay ücretli yıllık izin hakkı tanınmalıdır.
- İstihdam artışlarında kamunun payı dikkate değerdir. Kamu istihdamının artırılması, kamuda eğreti ve güvencesiz çalışma biçimleri yerine, kadrolu ve güvenceli istihdam artışının sağlanması yaşamsal önemdedir. Kamu girişimciliği ve hizmetleri istihdam yaratacak şekilde yeniden ele alınmalı ve kamuda personel açığı derhal kapatılmalıdır.

- *Güvencesiz çalışma biçimlerine son verilmeli, tüm taşeron işçilere kadro verilmelidir. Kamu taşeron işçileri kamu işçisi olarak kadroya alınmalıdır.*
- *Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'nun "insana yaraşır iş" yaklaşımı temelinde herkese güvenceli ve nitelikli işler sağlanmalıdır.*
- *Kıralık işçilik yasası (6715) Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmelidir.*
- *Sendikal hak ve özgürlüklerin kullanımı güvence altına alınmalı, sendikal barajlar kaldırılmalı, herkesin sendika hakkını özgürce kullanabilmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.*
- *Toplum yararına çalışma programları kapsamında çalıştırılanlar daimî işçi statüsüne geçirilmelidir.*
- *İşsizlik Sigortası Fonunun amaç dışı kullanımına son verilmelidir*
- *Kadın istihdamının artırılması ve işsizliğin azaltılması için işgücü piyasalarındaki cinsiyetçi uygulamalara son verilmeli, ev içi bakım hizmetleri devletin gereken nitelikli, yaygın ve ücretsiz bakım hizmetlerini sağlaması ile kadının üzerinden alınmalıdır.*